

POZICIJA I ULOGA OPĆINSKIH ORGANA UPRAVE NADLEŽNIH ZA GEODETSKE POSLOVE NA PODRUČJU VLASTITE DJELATNOSTI

Marijan BOŽIČNIK — Zagreb*

Zakonom o geodetskoj izmjeri i katastru zemljišta (NN br. 16/74) jasno je određena materija »vlastite djelatnosti« organa uprave nadležnih za geodetske poslove (u daljem tekstu: organa). Međutim zakonom o upravi iz 1968. ta materija nije u cjelosti obrađena i obuhvaćena.

Taj se zapravo problem vlastite djelatnosti pojavljuje još od davnih dana, praktički od časa kada je osnovana i sama geodetska služba. Pojavljuje se u raznim varijacijama, ovisno o postojećem društvenom uređenju. Prvi puta poslije rata na ovamo, 1962. god., Republička geodetska uprava SRH obratila se općinama s preporukom da oblik i opseg vlastite djelatnosti svojih organa reguliraju posebnim odlukama. Motivi i razlozi za donošenje te »obavezne preporuke« su svima poznati.

Općinski su organi u pogledu vlastite djelatnosti (iako je to sa strane bilo skoro uvijek pogrešno tumačeno ili je bilo uopće neshaćeno) bili skoro uvijek u manje više teškom položaju. Od kuda je to proizlazilo?

Shvaćanje o pravu raspolaganja zemljištem bilo je poslije drugog svjetskog rata u nas prilično nedorečeno. Postojale su razne varijante i inicijative udruživanja i grupiranja zemljišta u korist omasovljenja površina zemljišta u društvenom vlasništvu (zadruga) a uz to su postojale i dalje tendencije klasičnog dijeljenja posjeda u privatnom vlasništvu. Kako nije postojala djelotvorno organizirana društvena ni privatna geodetska djelatnost za tu svrhu geodetskih poslova, a želja i potreba posjednika da raspolažu svojom imovinom, da svaki koji od zemlje živi ili je na bilo koji drugi način interesom vezan uz zemlju, ima to u stvarnosti fizički i pravno sređeno, zatim dovršavanje mnogih prije rata započetih a nedovršenih parcelacija, dioba kućnih zadruga, razvrgnuća i neprovedenih ostavina, uvjetovalo je da su se ti poslovi logički slijevali u tadašnje urede za katastar. Međutim općine su se ograđivale da prihvate te poslove i da za njih sistematiziraju radna mjesta te da ih na taj način prihvate kao redovitu djelatnost organa.

Ti su poslovi po svome opsegu, bilo u poznato sitnoposjedničkim krajevima sjeverozapadne Hrvatske, bilo u krupno posjednim, poljoprivredno bogate Slavonije kao i u poljoprivredno siromašnim ali na drugi način intere-

* Adresa autora: Marijan Božičnik, dipl. inž., Zagreb — Republička geodetska uprava — Zagreb, Gruška 20.

santnim za zemljišnu politiku primorske Hrvatske, iziskivale angažiranje kompletnih ekipa geodetskih stručnjaka. Takva nedorečena situacija pogodovala je negativnostima koje su se vrlo brzo počele gomilati a što je sasvim shvatljivo, jer su se geodetski poslovi trebali obavljati usprkos tvrdnjama da privatno vlasništvo nad zemljištem odumire. Način obavljanja tih poslova nije bio reguliran nekim posebnim propisima osim onih iz područja općih propisa a na osnovi kojih se nije nikada moglo ustvrditi da li je netko kriv ili prav.

Prvo poboljšanje na tom području nastaje 1962. godine nakon prve okružnice Republičke geodetske uprave SRH kojom se utvrđuje obaveza općine, da način toga poslovanja regulira posebnom općinskom odlukom. Iako je 1962. godine to općinama preporučeno od strane RGU SRH, u tadašnji republički zakon o premjeru i katastru zemljišta iz 1968. god. (NN br. 39/1968.) nije ništa unijeto o toj materiji, tj. vlastitoj djelatnosti organa a i samim zakonom o upravi iz 1968. god., vlastita djelatnost organa skoro da je inkompatibilna za državnu upravu.

Tek je po novo donijetom Ustavu, novim republičkim zakonom o geodetskoj izmjeri i katastru zemljišta (NN br. 16/74), u članu 91. jasno određeno:

»Pored upravnih i stručnih poslova na određivanju izmjere i katastra zemljišta iz nadležnosti općine, organ općinske uprave nadležan za geodetske poslove može na području općine kao vlastitu djelatnost, uz naknadu izradivati i elaborate iz članova 67. i 79, ovoga zakona, te obavljati i druge poslove za potrebe organa, organizacija udruženog rada, drugih organizacija i građana, koji su od značaja i za održavanje izmjere i katastra zemljišta, ali samo ako u cjelosti izvršava svoje zadatke i poslove iz nadležnosti općine za čije izvršavanje općina osigurava sredstva.«

Republička geodetska uprava daje mišljenje skupštini općine o tome izvršava li organ općinske uprave nadležan za geodetske poslove u cjelini svoje zadatke i poslove.

Općinska skupština propisuje opseg vlastite djelatnosti općinskog organa uprave nadležnog za geodetske poslove i uvjete pod kojim će je obavljati.

Organ općinske uprave nadležan za geodetske poslove samostalno raspolaže sredstvima ostvarenim vlastitom djelatnošću.«

Iako to nije tako jasno ugrađeno u postojećem zakonu o upravi, iz posebnih razloga može općina i da ne sluša u cjelosti takvu odredbu iz Zakona o geodetskoj izmjeri i katastru zemljišta. Međutim do sada postignuto, može se u svakom slučaju smatrati velikim uspjehom upravne geodetske službe, posebno one općinske. Odredbom ovoga člana, Republička geodetska uprava dobila je zakonsko pravo da utvrđuje koji je općinski organ sposoban i kvalificiran da obavlja poslove iz područja vlastite djelatnosti a da to ne ide na štetu obavljanja poslova koji su u okviru održavanja geodetske izmjere i katastra zemljišta, zakonom propisani. Svojim mišljenjem republički organ uprave nadležan za geodetske poslove daje općini sugestije kako da na najbolji način organizira vršenje usluga na području vlastite djelatnosti.

Bitna je također odredba da organ samostalno raspolaže sredstvima priređenim vlastitom djelatnošću. Međutim taj dio odredbe je danas često ka-

men spoticanja između organa i općinske uprave. Poznato je da su mnogi vriedni općinski organi uprave nadležni za geodetske poslove iz sredstava privrednih vlastitom djelatnošću i te kako korisno i bogato alimentirali svoju službu a što im sama općina u mnogo slučajeva ne bi nikada mogla omogućiti u okviru osiguranih sredstava za redovnu djelatnost organa.

Tako su iz tih sredstava nabavljeni suvremeni namještaj, obnavljani su katastarski planovi i dotrajali katastarski operati, nabavljena prevozna sredstva za rad na terenu, suvremeni geodetski instrumentarij a u pojedinim slučajevima nabavljane su i nove poslovne prostorije kao i rješavana stambena pitanja geodetskih stručnjaka u organu. Uglavnom takva su se sredstva trošila za obavljanje redovitih poslova a u manjem ali i u opravdanom slučaju za materijalni stimulans radnika organa.

Međutim ta medalja imala je za organe i onu drugu i to negativnu stranu, često i opasnu koja nije ohrabivala, već je destimulirala rad vlastite djelatnosti.

U nekim općinama počela su se budžetom osigurana sredstva za redovnu djelatnost smanjivati u omjeru podjednako, najprije u visini sredstava privrednih vlastitom djelatnošću a kasnije i u još većem. Dolazilo se do situacija da su redovni poslovi postali »ugroženi« a isto tako i sredstva za redovnu djelatnost kao i njima prateća sredstva za materijalne troškove organa. Dakle u svakom slučaju mač s dvije oštrice.

No sve u svemu, napredak službe u pogledu stjecanja samostalnosti i ravnopravnosti prema nekim drugim organima u općini je osjetljivo uznapredovao — Služba se stabilizirala, stekla ugled i dala općinskoj upravi na znanje da zaslužuje da bude tretirana kao organ i organizacija od posebnog interesa za općinu.

Kolektivnim nadzorom od svih radnika unutar organa, nestajali su prigovori ranije uvijek posebno isticali o nepovlasnim zaradama pojedinaca a to je činjenica za posebnu pohvalu.

To je ukratko rezime 30 godišnjih nastojanja da se takove vlastite djelatnosti općinskih organa uprave nadležnih za geodetske poslove usklade na relaciji organ uprave-općinska uprava i Republička uprava, a posebno na relaciji prvih dviju napomenutih.

I kada bi sve na tome ostalo, ne bi bilo potrebno spominjati probleme u organizaciji geodetske službe s naslova vlastite djelatnosti. No iskrslu su problemi koji su se počeli odražavati u slijedećem:

— Pojedini općinski organi nadležni za geodetske poslove prerasli su u svome poslovanju i fazu organizacije od interesa za društveno političku zajednicu tj. općinu. Svoj su djelokrug rada proširili i na područja drugih općina a što je u suprotnosti sa zakonom o geodetskoj izmjeri i katastru zemljišta a posebno odredbom člana 91., koji doslovno određuje odnosno ograničuje djelatnost organa samo i isključivo na teritorij vlastite općine.

— Pojedini su se organi registrirali kao organizacije udruženog rada a da su istovremeno vršili i upravne funkcije iz domene općinske geodetske službe. Iako je to u članu 224. Ustava SRH moguće, ali samo u slučajevima kada je to posebnim zakonom predviđeno i dozvoljeno. Kako na području upravne geodetske službe (djelatnosti) to nije slučaj, to je postojeća praksa pojedinih

organa u neposrednoj suprotnosti sa Zakonom o geodetskoj izmjeri i katastrom zemljišta a posebno odredbi člana 86. navedenog zakona koji kaže:

»Upravne poslove održavanja izmjere i katastra zemljišta obavlja poseban organ uprave nadležan za geodetske poslove«.

— Prevelikim angažiranjem radnika i preopsežnim zadacima iz domene vlastite djelatnosti, pojavljivali su se slučajevi osjetljivog ali u pravilu nesvjesnog i nenamjernog zanemarivanja pojedinih poslova na održavanju izmjere i katastra zemljišta te gubljenja iz vida osnovne funkcije organa da je katastar zemljišta informativna služba, čije ažurne podatke koristi široki krug korisnika. Područje neposredne katastarske evidencije počelo je dolaziti u drugi plan. Zanemarivana je potreba osuvremenjivanja redovite katastarske službe.

— Pojedini organi povećavali su opseg vlastite djelatnosti do te mjere da je postalo opravdano pitanje nelojalnog ponašanja na tržištu ponude i potražnje geodetskih poslova. Postaju prisutni prigovori da su radnici takvih organa u privilegiranom položaju u odnosu na radnike organizacija udruženog rada, koji se posebnim naporom bore za stjecanje svojih dohodaka, dok je dohodak radnika organa i onako već osiguran u budžetu općine. Iako je takvu tvrdnju teže dokazati i obrazložiti, iz mnogo razloga opravdano postaje takvo razmišljanje, budući da izvjesno prelijevanje sredstava nesumnjivo postoji pa i uz najpromišljeniju i dobronamjernu organizaciju redovite i vlastite djelatnosti organa.

— Postoje prigovori da su postupci općinskih organa nadležnih za geodetske poslove inkopatibilni, kada u vršenju vlastite djelatnosti a u smislu odredbe člana 80 Zakona o geodetskoj izmjeri i katastru zemljišta, sami sebi ovjeravaju izrađene elaborate u postupku održavanja, te da su u tim slučajevima kriteriji različiti od onih koje primjenjuju organi kada je u pitanju ovjeravanje poslova drugih izvoditelja.

— Postoje prigovori da se pojedini organi uprave upuštaju u veće geodetske poslove primjenjene geodezije a za koje nisu stručno ni praktički osposobljeni, niti imaju stručnu spremu za takve poslove.

— I konačno postoje primjedbe da općinski organi nadležni za geodetske poslove u drugim republikama dosljednije provode, svoje zakonom propisane poslove, jer nisu »opterećeni« takvom širinom vlastite djelatnosti.

Kako je svojim ovlaštenjima koja proizlaze iz Zakona o upravi u određenim slučajevima, Republička geodetska uprava SRH čak i putem ustavnog suda tražila da se svim organima uprave nadležnim za geodetske poslove osigura u radu status samostalnog a u odnosu na druge organe posebnog organa uprave, u slučajevima kada je ta samostalnost odnosno posebnost bila općinskim odlukama narušena. Sasvim je shvatljivo da je onda bila obavezna i u suprotnom smislu ispitati rad općinskih organa, posebno kada se on manifestirao nepovoljno kao što su naprijed navedeni slučajevi. Trebalo je otkloniti eventualna odstupanja u radu i u organizacionom pogledu status pojedinih organa, kada su oni svojim djelovanjem prešli zakonske okvire.

Na osnovi takvih intervencija, neki su organi vraćeni u organizacionom smislu natrag u okvir uprave.

Kako onda u svemu treba promatrati tu uobičajenu, za općinsku geodetsku službu »vlastitu djelatnost«?

Kako praktički nije saglediva skoro mogućnost (pa skoro i nikako) da se na čitavom području Republike Hrvatske uslužna djelatnost iz područja parce-

lacije zemljišta za potrebe građana i organizacija pokrije korisnom aktivnošću geodetskih organizacija udruženog rada, to ostaje da se vlastita djelatnost odnosno »sitni« poslovi za potrebe građana, organa i organizacija izvršavaju putem u nadležnosti općinskih organa uprave nadležnih za geodetske poslove, a tamo gdje je to moguće i svrsishodnije i putem ovlaštenih geodetskih stručnjaka koji te poslove obavljaju kao osobnu djelatnost.

U slučaju prihvaćanja Nacrta zakona o promjenama i dopunama Zakona o geodetskoj izmjeri i katastru zemljišta a posebne odredbe o statusu posebnog interesa za određene poslove i takva bi aktivnost, tj. usluge građanima na parcelaciji zemljišta mogla dopasti u obavezu geodetskim organizacijama udruženog rada. To važi naročito za područja onih zajednica općina i općina koje bi eventualno i mogle osnovati takve uslužne geodetske radne organizacije, tamo gdje općinski organi uprave nisu u mogućnosti izvršavati te poslove zbog pomanjkanja geodetskih stručnjaka. Samo se postavlja pitanje odakle za takve solucije uzeti geodetske stručnjake?

Međutim, to još uvijek ne znači da bi se trebalo ili čak moglo ograničiti s bilo koje strane sadašnja prava pa čak i obaveze općinskih organa uprave da obavljaju usluge i vlastitu djelatnost na području vlastite općine.

Ali pitanje vlastite djelatnosti, kada se ona protegne i na područje radova primijenjene geodezije (inženjerske geodezije) nije u svakom slučaju spojiva s interesima svake općine. Općine su do sada bile dužne da svojim posebnim odlukama odrede zadatke organu, bez obzira da li se on zvao ured za katastar, uprava ili zavod te da mu razumno limitiraju opseg takvih poslova. Trebalo bi da to učini i republički organ uprave nadležan za geodetske poslove, da odredi granicu preko koje općinski organ ne bi smio poduzimati poslove primijenjene geodezije, odnosno kada takve poslove trebaju obavljati specijalizirane geodetske organizacije udruženog rada.

Sitniji poslovi kao što su parcelacije zemljišta za potrebe građana pa čak i veće parcelacije potrebne za provedbu urbanističkih rješenja, nisu uopće diskutabilne. Ali u slučaju radova na primijenjenoj geodeziji, preveliki opseg poslova za organ uprave postaje i pitanje poslovne etike i ponašanja na tržištu, naročito u sredinama u kojima postoje specijalizirane organizacije za geodetsku djelatnost.

Pitanje konkurentnosti u sticanju dohotka u odnosu na udruženi rad koji je osnovan za vršenje geodetske djelatnosti takve vrste, ne bi smjela biti karakteristična pojava za rad organa uprave. Ako se od strane organa teži k egalizaciji novčanog vrednovanja poslova (u pogledu visine naplate usluga), kakva je vrijednost propisana i uobičajena za udruženi rad, nešto nije u redu jer uprava ne može biti čista ekonomska kategorija, koja bi se trebala konkurentno ponašati prema pravilima tržišta. Također nije u redu ako pri preuzimanju poslova organ uprave nastupa s preniskim cijenama, to onda očito znači da organ uprave ima pokriće i na drugoj strani, što opet ukazuje da nešto nije u redu.

Razumno ograničenje opsega poslova iz područja vlastite djelatnosti, sasvim je opravdano. Ono je moguće i sigurno ne bi izazvalo protivljenja u organima uprave, jer veća odstupanja u tome pogledu i nisu kod organa registrirana.

U cjelosti gledajući sredstva privređena vlastitom djelatnošću, kretala su se u 1976. god. u organima po zajednicama općina u slijedećim okvirima:

Zajednica općine	Vlastita sredstva privređena po jednom organu (prosjeak) (din)	Vlastita sredstva privređena po jednom uposlenom geodet. stručnjaku (din)	Omjer vlasti- tih sredstava prema sredstvima budžeta
Grad Zagreb	2,087.280	46.500	1:2.2
SISAK	338.000	61.000	1:3
SPLIT	202.000	43.000	1:2.8
OSIJEK	370.000	69.000	1:2.8
VARAŽDIN	137.000	31.400	1:5.4
ZAGREB	102.000	23.200	1:7.3
RIJEKA	96.500	21.800	
BJELOVAR	54.900	15.000	1:15.0
GOSPIC	36.800	13.100	1:10.9
KARLOVAC	8.000	3.000	1:84.0

Može nas kao geodete zabrinuti činjenica da postoje u tom pogledu tako velike neujednačenosti, čak i između razvijenijih zajednica općina a što nam govori da nismo dovoljno dosljedni u provedbi jedinstvene organizacije vlastite djelatnosti.

Iz priložene tabele vidljivo je da što je veći opseg novčanih sredstava iz domene vlastite djelatnosti po jednom organu, to je manji omjer odnosno to je manja razlika između sredstava iz vlastite djelatnosti i onih osiguranih u budžetu za potrebe organa. Iz tabele koja prikazuje relativne odnose mogu se izvesti mnogi interesantni i indikativni pokazatelji, kao na primjer:

— Iz kojih razloga varira iznos vlastitih sredstava od osam tisuća dinara do 2 mil. prosječno po jednom organu uprave ili od 3 tisuće do 69 tisuća dinara po jednom uposlenom geodetskom stručnjaku?

— Govori li taj podatak ispravno o ekonomskoj snazi pojedine zajednice općina pa i organa njoj pripadajućeg, da li je on izvještačen i daje pogrešnu sliku?

— Govori li to o mogućnostima pronalazjenja geodetskih poslova i postoja-
nja kapaciteta slobodnih radnih mjesta?

— Govori li to o intenzitetu stručnog života u regijama i o eventualnoj
fluktuaciji kadrova iz jedne regije u drugu, a iz udruženog rada u upravu?

— Govori li to o raspoloženju ili bezvoljnosti rukovodećih kadrova u orga-
nima uprava nadležnih za geodetske poslove da se u toj »teškoj disciplini«
nose s rukovodećim tijelima u općinskoj upravi? Radi li se ovdje o osobnoj
sposobnosti pojedinca?

— Govori li to o boljoj organizaciji i smišljenoj politici općine prema
svojim organima i građanima i obratno?

— Proizlazi li iz tih neujednačenosti da su naši organi međusobno u ne-
ravnopravnim položajima?

— Govori li to o mogućnosti bolje opremljenosti općinskih organa sred-
stvima rada pa time i kvalitetnijim uslugama građanima i organizacijama?

— Govori li to o pravilno sastavljenim programima radova općinskih or-
gana a na osnovi kojih se programa osiguravaju budžetska sredstva za re-
dovnu djelatnost?

— Govori li to o mogućnosti približavanja principu sticanja dohotka u poslovanju organa i nagrađivanja po radu?

— Govori li to da visina vlastitih sredstava remeti društvene odnose i postaje izvjesna opasnost za državnu upravu kao i o mogućnosti nagrađivanja svih radnika uprave po jedinstvenim kriterijima?

— Da li kategorija dohotka i slobodna razmjena rada (pa makar i u smanjenim oblicima) može biti prisutna u državnoj upravi?

— Da li postoje pravilni kriteriji za mjerenje i vrjednovanje radnih rezultata u upravi i koliko se u upravi radi efektivno na programima redovite djelatnosti a za koju su sredstva osigurana organu u budžetu?

— Govori li to da se u upravi pojavljuje pojam sticanja diferencijalne rente i ekstra profita a kojima je osnova u društvenom kapitalu koji se zove »državna izmjera« kojom se u svom radu koriste organi?

To je toliko bogato područje pitanjima i dužnost bi bila Uprave da na ta pitanja dade odgovore? Jasni odgovori na ta pitanja, pomogli bi u tom pogledu kako samim organima tako i zakonodavcu koji priprema novi zakon o upravi.

Uz mnoge druge relevantne činitelje, tako se dolazi analitičkom, statističkom pa čak i naučnom metodom do vrijednosti, nazovimo je uvjetno: »jedinicom rada« u organu uprave nadležnom za geodetske poslove« a prema kojoj bi jedinici trebala društveno politička zajednica osigurati sredstva za redovnu djelatnost.

To nije do sada nikada učinjeno budući da se uvijek pronašao određeni izgovor o poteškoćama ili neadekvatnosti momenta, da se to uradi. Posljedice toga su opet mnogobrojne i moglo bi ih se nabrojiti na tucet. Posljednje takvo obećanje, da će se izraditi takvi pokazatelji odnosno vrijednost, novčana i vremenska analiza za jedinicu održavanja geodetske izmjere i katastra zemljišta, data je organima uprave splitske regije prije sedam godina, prilikom održavanja sastanka s rukovoditeljima općinskih organa uprave nadležnih za geodetske poslove.

2. OČEKIVANI RAZVOJNI PUT

Oni koji stavljaju prigovore da se organi uprave nadležni za geodetske poslove ne bi trebali baviti vlastitom djelatnošću jer da to nije svrha rada u državnoj upravi, potkrepljuju to činjenicama da:

- uprava ima u svom sastavu i liječnike pa oni ipak ne liječe bolesnike,
- uprava ima u svome sastavu i poljoprivredne stručnjake ali se oni ne bave poljoprivrednom proizvodnjom,
- uprava ima u svome sastavu i građevinske stručnjake ali ni oni ne grade ni kuće ni ceste.

Eto prema toj logici ne bi trebalo ni geodetski stručnjaci u upravi da se u ime općine bave geodetskom djelatnošću bilo koje vrste.

Vlastitu geodetsku djelatnost općinskih organa uprave nadležnih za geodetske poslove trebalo bi promatrati kroz slijedeće momente i na njih dati nezaobilazne odgovore:

1. Jesu li opravdana sticanja dopunskih sredstava organa vlastitom djelatnošću?

2. Da li je ta djelatnost konkurentna geodetskim organizacijama udruženog rada?
3. Da li vlastita djelatnost može dovesti u pitanje obavljanje osnovnih funkcija organa?

Ad. 1. Na to je pitanje dat odgovor u prethodnom poglavlju iz kojeg se vidi koliki je opseg poslova vlastitom djelatnošću izvršen u Republici i na što su trošena na takav način privredena sredstva. Uzaludno bi bilo tražiti u sadašnjem času i stanju materijalnih mogućnosti društveno političkih zajednica da one podmire sve izdatke koji su potrebni za osuvremenjenje rada općinskih geodetskih službi.

Nesrazmjernim mogućnostima pojedinih organa ovisno o regijama tj. ovisno o razvijenosti regije, izgleda da su u prvi čas pojedini organi u lošijoj poziciji, odnosno u neravnopravnom položaju u odnosu na druge. Međutim to ne bi smjelo biti mjerilo jer nerazvijenih će biti još vrlo vrlo dugo.

Ad. 2. U pogledu konkurentnosti prema geodetskim organizacijama udruženog rada a na onovi vlastite djelatnosti organa, uvjeren sam da ima ili bi trebalo biti najmanje poteškoća i problema. Vrlo lako i opravdano bi bilo da se od strane RGU a kako je to i postojećim zakonom omogućeno, opseg vlastite djelatnosti organa i financijski i stručno količinski limitira. Takvi primjeri postoje uspješno riješeni i prihvatljivo provedeni u nekim visoko razvijenim zemljama.

Ad. 3. Za davanje mišljenja i zauzimanje stava iz tog područja, potrebno je prethodno dati obrazloženje, koje su to osnovne funkcije organa? To proizlazi iz postojećih zakona i propisa: Neposredno izvršavanje poslova propisanih Zakonom o geodetskoj izmjeri i katastru zemljišta, vođenje javnih evidencija o nekretninama, rješavanje upravnih stvari u prvom stupnju, vršenje nadzora i drugih upravnih poslova.

Osim najviših upravnih vlasti, počev onih od Republike i njihovih mišljenja o tome problemu, postoji u svakom slučaju i pravo općine kao društveno političke zajednice da o svojim neposrednim interesima i razvoju politike prema zahtjevima građana, slobodno odlučuju. Tamo gdje su općinske Skupštine vlastitu djelatnost općinskog organa uprave nadležnog za geodetske poslove shvatile kao dio organiziranog komunalnog sistema a sve u svrhu zadovoljenja potreba, osobnih i zajedničkih, i u pogledu ostvarivanja prava građana kroz rad vlastitih organa uprave, svojim odlukama razradile vlastitu djelatnost svojih organa na razuman način, tu ne dolazi u pitanje i opasnost obavljanja osnovnih funkcija organa uprave.

Teoretski bi vjerovatno bilo najbolje da građani mogu geodetsku uslugu kupiti od bilo koje geodetske organizacije udruženog rada ili od ovlaštenog geodetskog stručnjaka koji se bavi geodetskom djelatnošću kao samostalnim zanimanjem i na taj način osloboditi organ uprave od opterećenja vlastite djelatnosti. Bez posebnih obrazloženja, svi mi znamo da je to praktički nestvarljivo, odnosno da je to uvjetno moguće tek u cca 5% općina u Hrvatskoj.

Posebno iz tih razloga, »da ili ne« za vlastitu djelatnost organa ne dolazi u pitanje, barem u onom dijelu koji se odnosi na vršenje usluga građanima.

3. ZAKLJUČAK

Zašto je ovo sve bilo potrebno opisati? Zato da bi se lakše obrazložili postupci i razlozi nastupa republičkog organa uprave nadležnog za geodetske poslove prema tim činjenicama i pojavama. To dolazi posebno u obzir kao značajno u času kada se raspravlja o brisanju stava 3. člana 5. postojećeg Zakona o geodetskoj izmjeri i katastru zemljišta a u Nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama toga zakona. To je u tim zbivanjima jedan detalj koji bi kao instrument geodetske politike u daljoj pa čak i u bližoj budućnosti mogao imati odsudni značaj na organizacione i radne oblike općinskih organa uprave nadležnih za geodetske poslove.

Od strane republičkog organa to se odvija u cilju zaštite organa općinske uprave da ne zagaze i suviše duboko u sferu usluga koju bi u pravilu trebao pokrivati udruženi rad. Nadalje da organi sami sebe ne dovedu u položaj ne udovoljavanja obavezama koje za njih proizlaze iz zakona o upravi i drugih zakona i propisa, te da organi uprave budu onakvi servisi građana kako bismo to mi i sami željeli, u času kada se kao stranka pojavljujemo pred bilo kojim upravnim organom.

Dakle od onoga stanja kakvo je bilo prije tridesetak godina i do skoro prihvatljivog stanja kakvo je danas, smatram da je razvojni put bio normalan. Skoro nadolazeća praksa, pokazat će o svemu tome svoju pravu sliku.

SAŽETAK

Problem tako zvane »vlastite djelatnosti« organa uprave nadležnih za geodetske poslove prisutan je u našoj upravnoj geodetskoj praksi od 1945. godine na ovamo. Tek se 1962. godine pokušalo riješiti taj problem određenim preporukama općinskim skupštinama a od strane Republičke geodetske uprave SRH. Zakonom o geodetskoj izmjeri i katastru zemljišta iz 1974. godine, vlastita djelatnost organa stavljena je u zakonske okvire. Potreba da se takvi poslovi provode u interesu građana je prisutna i razumljiva. Istovremeno postoji opasnost i mogućnost da takva djelatnost preraste zamišljene okvire i kao količina novčanih sredstava počinje stvarati poteškoće u odnosu na sredstva koja društveno političke organizacije osiguravaju svojim organima, u budžetima za redovitu djelatnost. U tom smislu opisana su kretanja na području vlastite djelatnosti organa od 1945. god. do danas.

ZUSAMMENFASSUNG

Probleme der selbstständiger finanzieller Tätigkeiten der Katasterämter sind in unserer Vermessungsverwaltungspraxis seit dem Jahr 1945 bis an heutigen Tagen anwesend. Im Jahre 1962 wurde es versucht diesen Problem mit gewissen Verwaltungsanordnungen und Empfehlungen zu regulieren. Erst im Jahre 1974 wurde diese Angelegenheit mit dem Gesetz von Landesvermessung und Katasterdienst in gesetzliche Rahmen gestellt. Bedürfnisse, dass man solche Arbeiten über die Kosten von Bürgern (Parteien) als so genannte »eigene Tätigkeit« der Katasterämter reguliert ist begreiflich und anwesend. Dabei besteht aber ein Gefahr einen Zusammenstoß auf der Ebene mit dem Haushalt (Budget) zu erleben, besonders in den Fall wenn so verdiente Geldmittel das Budget überschreiten. Der Weg von 1945 bis heute, der Bereich und der Umfang solcher Tätigkeit und die Methoden wie dieser Problem zu regulieren ist, ist in diesen Anschrift diskutiert.